

ΠΩΣ ΦΤΑΣΑΜΕ ΣΤΗ Γ΄ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ (Απολογισμός του έργου της Επιστ/κής Επιτροπής. Μελλοντικοί στόχοι και προοπτικές)

Η Επιστημονική Επιτροπή θεωρεί τον εαυτό της ευτυχή, αφού ο εξουσιοεκπρόσωπός της βρίσκεται πάλι σε τούτο το βήμα για να σας εκθέσει με δύο λόγια το πώς φτάσαμε στην παρούσα Γ΄ Συνάντηση ΝΑ. Αττικής. Η επιτυχία των δύο προηγούμενων Συναντήσεων έδωσε δύναμη και κουράγιο στην Επιτροπή για να προχωρήσει στο έργο της. Ένα έργο φαινομενικά ουτοπιστικό, αφού ξεκίνησε από το τίποτα.

Πρώτο μέλημα της τριμελούς επιτροπής ήταν να διευρύνει τον αριθμό των μελών της, αφού από τα πράγματα δεν μπορούσε να περιοριστεί στα τρία άτομα που την απαρτίζουν. Ύστερα από πολλές σκέψεις και συσκέψεις, προτάσεις και δισταγμούς, αποφάσισε ομόφωνα να εντάξει στους κόλπους της, σαν ενεργά και ισότιμα μέλη, και άλλα δύο άτομα. Έτσι, με την είσοδο του Κώστα Πρίφτη και του Χάρη Μπαμπούνη η πενταμελής πια επιτροπή προχώρησε ανετότερα στο έργο της. Εδώ πρέπει να ειπωθεί ότι τόσο η παλαιά όσο και η νέα επιτροπή όχι μόνο δεν αποκλείουν, αλλά και νιώθουν επιτακτική την ανάγκη της διεύρυνσής της, με την εισδοχή και νέων, από ανθρώπους της περιοχής, κατά κύριο λόγο. Ο αριθμός των μελών, (ιδρυτικών, τακτικών ή αναπληρωματικών) καθώς και ο τρόπος εκλογής τους, ανάγεται στους μελλοντικούς στόχους. Πρέπει όμως από τώρα να διευκρινιστεί ότι ένα από τα βασικά κριτήρια του εισδεχόμενου δεν είναι μόνο το επιστημονικό του έργο, αλλά και η δηλωμένη αγάπη του προς τον τόπο. Αλλά και με συχνές παρουσίες στις συσκέψεις καθώς και με ανάληψη τομέων εθελοντικής εργασίας. Με ένα λόγο, ζητάει ενθουσιώδεις και συνεννοήσιμους οπαδούς και στελέχη, που, σαν πρωταρχικό σκοπό, θα πρέπει να έχουν ενστερνισθεί την ιδέα της πολιτιστικής ή οποιασδήποτε άλλης ανάπτυξης της περιοχής, αφιερώνοντας λίγες ώρες από το χρόνο ανάπαυσής τους στο έργο που τους ανατέθηκε και το οποίο, θεληματικά και με ευχαρίστηση, αποδέχτηκαν.

Ένα άλλο επίτευγμα της Επιτροπής ήταν η όσο το δυνατό γεωγραφική διεύρυνση, ή επέκταση αν θέλετε των ορίων της, ώστε από τις επαρχίες

Μεσογαίας και Λαυρεωτικής να φτάσει σε επίπεδο νομού, του Νομού Ανατολικής Αττικής. Ήταν ένα παλαιό όνειρό μας που το βλέπουμε σιγά-σιγά να πραγματώνεται. Γιατί είναι κρίμα η Ανατολική Αττική, με τον τόσο μεγάλο πληθυσμό της και με τη περίλαμπρη και πλουσιότατη ιστορία της, να μην έχει μια κάποια Εταιρεία ή Σύλλογο Μελετών, όταν όλες σχεδόν οι άλλες περιοχές του ελληνικού χώρου έχουν. Και μάλιστα με το κτίριό της. Ευχόμαστε να είμαστε η ζύμη αυτής της ιδέας, όσο μακρινή κι αν φαίνεται, ώστε η συνένωση όλων αυτών των αρμόδιων φορέων να φτάσει στα όρια του άλλοτε νομού Αττικής.

Όμως, από τα οράματα τούτα ας ξαναγυρίσουμε στον πεζό δρόμο που θα μας οδηγήσει σ' αυτά. Σε σχέση με τις δύο προηγούμενες, στην παρούσα Συνάντηση, έχουμε συμμετοχές από τα Σπάτα, την Παλλήνη και αναφορές στο Μαραθώνα. Έτσι, επεκταθήκαμε «χωροταξικά» αγκαλιάζοντας πλέον ολόκληρο σχεδόν το νομό Ανατολικής Αττικής.

Ένα άλλος δείκτης επιτυχίας της Επιστημονικής Επιτροπής είναι και η αθρόα συμμετοχή ανακοινώσεων, που ξεπέρασε κάθε προηγούμενη. Αυτό βέβαια μας ικανοποιεί αλλά ταυτόχρονα μας γεννάει μεγαλύτερες υποχρεώσεις και δυσκολίες. Μια από αυτές είναι και η παράταση του συνεδρίου σε τετραήμερο, αντί του τριήμερου που ήταν πριν. Οπωσδήποτε, η Επιτροπή προβληματίζεται για εξεύρεση λύσης γιατί, αν οι ανακοινώσεις λάβουν την έκταση, του φετινού ρυθμού, τότε πρέπει να παρθούν μέτρα. Μέτρα, τα οποία μελετώνται προσεκτικά, από τώρα.

Το πόση σημασία έχουν τα δύο παραπάνω επιτεύγματα, εκείνο δηλαδή της αθρόας συμμετοχής και το άλλο της επέκτασης σε επίπεδο νομού, δεν είναι ανάγκη να το αναπτύξουμε εδώ. Περιοριζόμαστε μόνο στο ότι η συνένωση όλων των πνευματικών και πολιτιστικών δυνάμεων αποκτά τώρα μεγαλύτερο ενδιαφέρον, κάτι που διευκολύνει και εμάς τους πολίτες και την πολιτεία, αφού έτσι συντονίζονται και αποκτούν μεγαλύτερη σημασία και κύρος οι όλες προσπάθειες.

Όμως, αυτό το άνοιγμα γεννάει αυτόματα περισσότερες και μεγαλύτερες υποχρεώσεις, μια από τις οποίες είναι και το οικονομικό θέμα. «Πρέπει λοιπόν να εξευρεθούν χρήματα, γιατί χωρίς αυτά δε γίνεται τίποτα» όπως έλεγε κι ο Δημοσθένης. Εμείς αισιοδοξούμε ότι θα τα βρούμε ευκολότερα, όταν είμαστε σε επίπεδο νομού. «Η ένωση κάνει τη δύναμη» λέει μια γαλλική παροιμία. Φτάνει να μην επικρατήσουν μικροκομματισμοί, μαροφιλοδοξίες και ταπεινά ελατήρια. Είμαστε βέβαιοι ότι η έκδοση ενός αξιόλογου περιοδικού που θα αναφέρεται αποκλειστικά και μόνο σε επιστημονικές εργασίες θα υπερκαλύψει τα έξοδα, αφού θα διαβάζεται από ένα τόσο μεγάλο πληθυσμό, όπως είναι η Ανατολική Αττική και η Αθήνα, αλλά κι από ένα πλήθος ερευνητών και πνευματικών ανθρώπων της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Και τώρα ας έρθουμε σε κάτι άλλο όχι ευχάριστο αλλά απαραίτητο να ειπωθεί. Η επιτροπή διαπίστωσε με λύπη της ότι, παρά τις επανειλημμένες ενημερώσεις και προσκλήσεις, μερικοί σύλλογοι μεσογείτικων δήμων, δεν έδειξαν τη δέουσα προθυμία ή συμπαράσταση ενεργού συμμετοχής. Ακόμη και ωρισμένοι δήμοι δεν έστειλαν εκπρόσωπό τους. Εμείς πάντως δηλώνουμε ότι, με μεγάλη μας ευχαρίστηση, θα δεχόμαστε μια κάποια παρουσία έστω και τυπική, μια κάποια βοήθεια, μια υπόδειξη, μια παρατήρηση.

Η σημερινή Επιστημονική επιτροπή έχει τη γνώμη ότι μελλοντικά, παράλληλα με τις ανακοινώσεις, θα πρέπει να υπάρχουν και εκθέσεις διάφορες, όπως π.χ. φωτογραφίας, ζωγραφικής, κεραμικής κλπ. Επίσης, και ξαναγήσεις. Η περιοχή διαθέτει αρκετούς αρχαιολογικούς τόπους ή μουσεία, όπως το θέατρο του Θορικού, τη Βραυρώνα με το Μουσείο της, το Σούνιο κ.ά. Όπως επίσης τις στοές του Λαυρίου και το Ορυκτολογικό του Μουσείου. Αλλά και σπήλαια, όπως εκείνο της Παιανίας. Το Μουσείο Βορρέ και τον οικισμό (παλαιό χωριό) της Παιανίας. Αρκετούς και παλαιούς βυζαντινούς ναούς - διατηρητέα μνημεία. Φυσικές καλλονές, άγνωστες στον πολύ κόσμο. Όμως, όλα αυτά προϋποθέτουν μεταφορά του συνεδρίου από περιοχή σε περιοχή, εκ περιτροπής. Κάτι δύσκολο, από έλλειψη κυρίως κτιρίου και αιθουσών. Και επ' αυτού, κάτι θα πρέπει να γίνει από εμάς, την πολιτεία και την τοπική αυτοδιοίκηση της ΝΑ. Αττικής.

Η επιτροπή επίσης παρατήρησε — από την πρώτη Συνάντηση ως τη σημερινή — ότι οι περισσότερες εργασίες καλύπτουν ωρισμένους κλάδους επιστημών. Η αρχαιολογία έρχεται πρώτη, με ανακοινώσεις αξιόλογες μεν, αλλά που προσεγγίζουν στο 50% του συνόλου. Και επειδή οι Συναντήσεις της ΝΑ. Αττικής δεν είναι μόνο αρχαιολογικό συνέδριο, η επιτροπή προβληματίζεται στο τι θα συνέβαινε στην επόμενη συνάντηση, αν οι ανακοινώσεις ενός τομέα υπερβούν ένα ορισμένο όριο. Η προσωπική μας άποψη είναι, ότι θα πρέπει να επαναφέρουμε σε μια κάποια αρμονική αναλογία τις ανακοινώσεις κατά τομείς.

Εμείς τουλάχιστον πιστεύουμε ότι πρέπει από τώρα να δώσουμε σημασία σε κατεπείγοντα προβλήματα της περιοχής, που χάνονται γρήγορα και οριστικά. Είναι ανάγκη λοιπόν να τα προλάβουμε, πριν είναι αργά. Γι' αυτό το λόγο, ευπρόσδεκτες θα είναι οι εργασίες που αναφέρονται στην οικολογία, στο περιβάλλον, στη λαογραφία, τις οικονομοτεχνικές μελέτες, με ένα λόγο σε ό,τι διατάραξε την ισορροπία στην περιοχή. Η ανάγκη αυτή γίνεται ακόμη μεγαλύτερη, αφού ο νομός μας έχει σε σύγκριση με οποιαδήποτε άλλη γωνιά της Ελλάδας, το τραγικό προβάδισμα της μεταμόρφωσης, της παραμόρφωσης θα λέγαμε. Μιας τέτοιας αλλαγής που στα επόμενα χρόνια θα την επηρεάσουν, ακόμη περισσότερο, τρεις τουλάχιστον σημαντικοί παράγοντες: α) ο πληθυσμιακός χείμαρρος της πρωτεύουσας που ζητάει διέξοδο, β) το μελετώμενο αεροδρόμιο με τις γύρω του οικιστικές συνέπειες, τη

κάθε λογής ρύπανση και τις άλλες επιπτώσεις και γ) η σχεδόν βέβαιη τέλεση της χρυσής Ολυμπιάδας, που ασφαλώς θα έχει — άγνωστο ποια αλλά πάντως θα έχει— επίδραση στη διαμόρφωση του τοπίου.

Γνωρίζουμε ότι η ιδιότητα του προφήτη ήταν ανέκαθεν μια δύσκολη και επικίνδυνη δουλειά. Ομολογούμε πως δεν είμαστε ούτε μάντεις για να προβλέπουμε τα μέλλοντα να συμβούν, ούτε πυθίες για να δίνουμε χρησμούς. Δεν είμαστε ποντίφηκες για να έχουμε το αλάθητο. Δεν ανήκουμε στη τάξη του «αυτός έφα». Και, προπαντός, με κανένα τρόπο δεν θέλουμε να περιληφθούμε στις Κασσάνδρες. Όμως, ένα πράγμα γνωρίζουμε καλά: ότι δηλαδή ο χρόνος πιέζει, ότι πρέπει να βιαστούμε στο να προνοήσουμε από τώρα να καταγράψουμε ο,τιδήποτε, πριν αυτό το οποιοδήποτε χαθεί οριστικά κι αμετάκλητα. Αυτός ο όμορφος και απίθανος τόπος που γεννηθήκαμε και μεγαλώσαμε, αυτός ο τόπος που ζούμε, αξίζει την αγάπη μας. Εμείς οι ίδιοι, τουλάχιστον, νιώθουμε ένοχοι στο ότι δεν τον διαφυλάξαμε όσο έπρεπε, στο ότι δεν φανήκαμε άξιοι της κληρονομιάς του αλλά και ανάξιοι της αναλλοίωτης μεταβίβασής του στους επιγενόμενους.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΧΑΤΖΗΣΩΤΗΡΙΟΥ